

տանէն, համարձակ շրջէին: Քանզի այս էր հրաման. արա՛ւ զինչ և կամօս, բայց միայն զոք մի՛ ծեծեր, մի՛ կոտոր, մի՛ գողանայր. մէկին ընդին մի՛ դաշիր: Զի թէ ոք յանցանէր, ոչ գոյր քննութիւն. այլ կամ անդէն սպանանէին բրօք. և կամ տարեալ խեղդէին... Շինեցին զայնպիսի խեղալի ֆէնէոս, յորս ի պտտիլ ֆէնէոն, երևէին ձկունքն ելևէջս առնել, և իբր տալմիշ ըլլալ և ելլել: Առնալէս և զայլ բազում զարմանալի իրս արարին... Դեսպանքն զարդարեցին զիւրեանց տալարանսն անթիւ կանթեղօք, և շամաթաթէլիով և հետաքրքրական իրօք: Ֆուսնըզ սառային ֆէնէոն փռնկեցաւ և յետոյ շինեցին նորոգ. և էր մեծ բոլորակ զարմանալի շէնք. կանգնեցուցեալ ի վերայ դրան և պտտէր ինքնին:

Արդ՝ ի բաց թողեալ զայլսն, գրեցից և զայս. զի ոչ թողուին ննջել ժողովրդեանն. և եթէ ոք ննջէր ի խանութն, յարնժամ զըռգօփքն զային հասանէին ի վերայ նոցա. մինն ունէր ի ձեռս իւր փեօստէքի և չուպուխ. և յանկարծակի չուպուխով հարկանէր զփեօստէքին, և միւսն աղաղակէր՝ ամման, աման. և ննջողքն զարհուրեալ յառնէին: Ոմանք զըռգօփք երկայն պօռույտով կանչէին յականջս ննջողին, և դիւահարէր ննջողն: Թող և զայս, զի ժողովեալ բազմութիւն տաճիկ պատանեկաց՝ զննջօղսն առեալ դնէին ի վերայ երկայն վերտիվէնի, և բարձրացուցեալ շրջեցուցանէին ընդ փողոցս, և ուրք զկնի երթային աղաղակէին մեծաձայն: Եւ ննջօղն զարթուցեալ դիւահարէր. և ոմանք ի ննջողացն՝ ծանրացեալ ի քնոյ՝ հազիւ ուրեմն զարթնուին. մինչև զոմանս շրջեցուցանէին և տանէին գրեթէ ի փիացայնն մինչև ի ոխալթօն: Քանզի բազումք ի բազում աւուրս ոչ երբէք ի քուն մտեալ, ոչ զարթնուին: Եւ յայսպիսի խաղս, միոյ ուրումն բեկաւ ասեն ոտքն, և ապա արգելաւ այս խաղս...

Զկնի Ղարայ տօնանմասին, արարին տէրեա տօնանմասը, այսինքն ծովու տօնանմա յերիս գիշերս. յառաջին գիշերի արար կէօմրիւկճի պաշին. յերկրորդ գիշերի թօփճի պաշին. իսկ յերրորդ գիշերի թէրսճանայ էմինին, որ գերազանցեաց զառաջինսն: Բաց ի այլոց իրաց, ի վերջին գիշերի, պատերազմ արարին նաւք ընդ բերդի քրիստոնէից. և առին զբերդն և թրքացոցին, և այնպէս վերջացուցին զխաղսն:

Ի յայսմ տէրեա տօնանմասին, հասարակաբար երեք սալ էին. ի մինն բովանդակ կանթեղք, շարեալք կամ ըստ ձեռոյ բերդի կամ ճամբի և կամ գիր գրեալ. (որպէս և յամենայն գիշերի ի սառայ պտուռին, ի թօփղանան և այլուր, շարժէին զկանթեղս զանազան ձևով. երբեմն գիր, զօր մահալլահ կամ էրնէմտուրուլլահ. երբեմն չէքտիրի. երբեմք քեօշք. երբեմն զըռլանլըճ զայիլը. երբեմն զալիօն են) ի յերկրորդ և յերրորդ և յերրորդ սալն առնէին զգանազան իրքն ֆէնէօք: Յանկարծակի ի խաւարի լոյս ծագէր. և իբրև զարեգակն լուսաւորէր և տէր իբրև զկէս չէյրէկ. և ապա խաղային այծք և խոզք և փէշիվանք և ճամպագք. ամենեքեան շինեալք յօխլէ և ի ֆոէնկէ: Երբեմն ի ֆէնէկէ կազմիւր լոյս բրգաձև: Երբեմն օձապտոյտ շրջէր բոլորակ ֆլանկն իբր և կամ յ՝ անգամ: Ի վերջին գիշերի բերին զփոքրիկ դալիօնս երիս, և զփոքրիկ չէքտիրիս, և չէքէլէվայս. և որպէս գրեցի ի վերոյ, արարին մարտ պատերազմի ընդ բերդին, որ էր ի վերայ սայլի. և ուրք ի բերդին էին, զգեցեալ էին ֆոէնկի զգեստ. և ի վերայ դրօշակի՝ խաչ: Զկնի մարտնչելոյն, ի դալիօնից թօթափեցան ի բերդն, և փոխեցին զդրօշակն, և կարողացին ըստ օրինաց իւրեանց: Եւ վերջացաւ խաղն և տօնանման: Հաւայ ֆէնէկիք իբրև զփունջ ելանէին և թօթափէին կանթեղակերպք: Յաւուրս տօնանմայիցն, յապարանս արքունի, յարտաքին սրահին, զորմով կախեալ էին զմեծամեծ հայելիս մեծագինս, և զզրահս ի հին թագաւորաց մնացեալ: Եղեալ էին զմորթ ընծուղտ կենդանւոյն, լցեալ զմորթն այլ ինչ նիւթով: Թաթք նորա փտեալ էին: Հման ամենեւին ընծուղտ կենդանւոյն պատկերին որ ի համաստեղութեան: Թագաւորն հանապազ ծալտեալ շրջէր: Եւ զարմանք է, զի վառէին ընդ ամենայն քաղաքն և ընդ ամենայն գիւղս, անթիւ և անհամար կանթեղք. բայց ձէթն աժան էր քան թէ յառաջ քան զտօնանման: Զկնի տօնանմային գտաւ զանձ երկուստեք, մինն ի (վէզիր) դանն, և էր ուրումն ազան և անորդի տաճկի՝ անուն նորա ալի էֆէնտի. և ել իբր եօթն քիւփ փայլուն ոսկի: Միւսն ի վլանկայ ի տան՝ հալէպ քափու քեահասրին. և ել սնտկներով ոսկի: